Metody nauczania języków obcych – warsztat lektorski

Uczenie się języków obcych chyba jeszcze nigdy nie było tak popularne jak teraz, o czym świadczą prężnie działające szkoły językowe, studia filologiczne, kursy językowe w Internecie i rozmaite smartfonowe aplikacje do nauki języka. Czy za tą powodzią dostępnych kursów nadąża odpowiedni rozwój warsztatu lektorskiego? To oczywiste, że nie wystarczy być natywnym użytkownikiem języka czy absolwentem filologii rodzimej bądź obcej, by nauczać. Wiele osób zdobywa elementy wykształcenia glottodydaktycznego, ale często nie czuje się pewnie przy planowaniu pierwszych lekcji, innych zaś przytłacza ciężar rutyny i pragną odświeżyć swój warsztat. Postanowiliśmy wyjść naprzeciw tym potrzebom i stworzyć publikację, z której mogliby korzystać zarówno lektorzy i lektorki języków obcych zaczynający tę praktykę, jak i doświadczeni nauczyciele szukający inspiracji.

Niniejsza książka ma charakter praktyczny i została pomyślana jako pomoc w pracy lektorskiej. Tworzy ją dwanaście tekstów prezentujących poszczególne techniki, formy nauczania bądź elementy tworzenia lekcji. Nie jest zatem podręcznikiem omawiającym całościowy proces nauczania języka, lecz raczej zorientowanym na konkretne przykłady. Przedstawiają one kluczowe elementy lekcji, takie jak planowanie zajęć i ich podział na segmenty, oraz zestaw urozmaiconych ćwiczeń, m.in. z wykorzystaniem technik dramy czy też interaktywnych platform internetowych. Oprócz tego poruszono kwestię dobrostanu uczniów i dobrych praktyk w nauczaniu, które zwiększają motywację uczących się. Została też zaprezentowana możliwość pogłębiania znajomości języka na zajęciach o charakterze innym niż lektorat – mowa tu o wykorzystaniu tekstów literackich w nabywaniu języka oraz działaniach w ramach projektu naukowego, dzięki którym można nie tylko rozwijać kompetencje językowe, lecz także ćwiczyć je w naturalnych sytuacjach komunikacyjnych. Istotnym

aspektem są wreszcie takie zagadnienia, jak włączenie muzyki popularnej czy tłumaczenia w proces nauczania języka.

Proponujemy zatem zarówno przegląd różnorodnych zagadnień przygotowujących do prowadzenia lektoratu, jak i zestaw sposobów planowania aktywności na zajęciach. Autorkami i autorami są osoby doświadczone w nauczaniu języków obcych, jak też prowadzące zajęcia z wykorzystaniem elementów nauczania języka obcego i kształtowania kompetencji językowej. Jest to ważne, ponieważ w przygotowaniu niniejszej publikacji kierowali się oni własnym doświadczeniem oraz wiedzą o potrzebach i problemach lektora. Wszystkie teksty opierają się na wiedzy sprawdzonej w praktyce, choć może słuszniej byłoby powiedzieć, że wyrastają z uczestniczenia w nauczaniu języka obcego. Omawiane metody czy aspekty nauczania zostały osadzone w kontekście teoretycznym, koniecznym w opisie poszczególnych rodzajów kompetencji językowej czy w uzasadnieniu pewnych wyborów lektorskich, lecz zdecydowanie dominuje ujęcie praktyczne. Chcemy bowiem, żeby nasza książka przede wszystkim służyła w nauczaniu.

Wszyscy autorzy są lub byli związani z Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego: z Instytutem Slawistyki Zachodniej i Południowej oraz z Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców Polonicum. Doświadczenie zdobywali zatem, nauczając języków słowiańskich (w tym języka polskiego jako obcego). Przykłady podawane w poszczególnych tekstach odnoszą się właśnie do kontekstów takich języków, jak polski, czeski, słowacki czy słoweński, jednak omawiane kwestie mają charakter uniwersalny i nie dotyczą wyłącznie procesu nabywania języka genetycznie bliskiego czy specyfiki poszczególnych systemów językowych. Staraliśmy się ograniczyć konteksty danej kultury językowej, a gdy to było konieczne – podawać tłumaczenie przykładów opisanych przez autorów. Dzięki temu wzory lekcji, technik czy ćwiczeń można wykorzystać w nauczaniu rozmaitych języków. Mamy nadzieję, że książka znajdzie czytelników wśród lektorów i lektorek różnych języków obcych.

Maciej Falski
Yordanka Ilieva-Cygan